

עמק הלזים – יסוד חרבן סדום

Plasterdale – The Foundation of S'dom's Demise

(1) דברים כז

(א) ויצו משה וזקני ישראל את העם לאמר שמד את כל המצוה אשר אנכי מצוה אתכם היום: (ב) והיה ביום אשר תעברו את הירדן אל הארץ אשר יה' אלהיך נתן לך והקמת לך אבנים גדולות ושרת אתם בשויד: (ג) וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת בעברך למען אשר תבא אל הארץ אשר יה' אלהיך נתן לך ארץ זבת חלב ודבש כאשר דבר יה' אלהי אבותיך לך: (ד) והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר עיבל ושרת אותם בשויד: (ה) ובנת שם מזבח לה' אלהיך מזבח אבנים לאתנף עליהם ברזל: (ו) אבנים שלמות תבנה את מזבח לה' אלהיך והעלית עליו עולת לה' אלהיך: (ז) ובחנת שלמים ואכלת שם ושמת לפני לה' אלהיך: (ח) וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב:

1 And Moses and the elders of Israel commanded the people, saying: 'Keep all the commandment which I command you this day. 2 And it shall be on the day when ye shall pass over the Jordan unto the land which the LORD thy God giveth thee, that thou shalt set thee up great stones, and plaster them with plaster. 3 And thou shalt write upon them all the words of this law, when thou art passed over; that thou mayest go in unto the land which the LORD thy God giveth thee, a land flowing with milk and honey, as the LORD, the God of thy fathers, hath promised thee. 4 And it shall be when ye are passed over the Jordan, that ye shall set up these stones, which I command you this day, in mount Ebal, and thou shalt plaster them with plaster. 5 And there shalt thou build an altar unto the LORD thy God, an altar of stones; thou shalt lift up no iron tool upon them. 6 Thou shalt build the altar of the LORD thy God of unhewn stones; and thou shalt offer burnt-offerings thereon unto the LORD thy God. 7 And thou shalt sacrifice peace-offerings, and shalt eat there; and thou shalt rejoice before the LORD thy God. 8 And thou shalt write upon the stones all the words of this law very plainly.'

(2) שמות י"ח

והר סיני עשן בלז מפי אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו בעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד:

18 Now mount Sinai was altogether on smoke, because the LORD descended upon it in fire; and the smoke thereof ascended as the smoke of a furnace, and the whole mount quaked greatly.

(3) יחזקאל טז

(מט) הנה יהיה עין סדם אחותך גאון שבעת לחם ושלות השקט היה לה ולבנותיה וידעני ואביון לא החזיקה: (נ) והתגבהנה ותעשינה תועבה לפני ואסיר אתהן כאשר ראיתי:

49 Behold, this was the iniquity of thy sister Sodom: pride, fulness of bread, and careless ease was in her and in her daughters; neither did she strengthen the hand of the poor and needy. 50 And they were haughty, and committed abomination before Me; therefore I removed them when I saw it.

(4) דברים כט

(כא) ואמר הדוד האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והנבכי אשר יבא מארץ רחוקה וראו את מכות הארץ ההוא ואת תחלואיה אשר חלה ה' בה: (כב) גפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמח ולא יעלה בה כל עשב כמהפכת סדם ועמרה אדמה וצבואים אשר הפך ה' באפו ובחמתו:

21 And the generation to come, your children that shall rise up after you, and the foreigner that shall come from a far land, shall say, when they see the plagues of that land, and the sicknesses wherewith the LORD hath made it sick; 22 and that the whole land thereof is brimstone, and salt, and a burning, that it is not sown, nor beareth, nor any grass groweth therein, like the overthrow of Sodom and Gomorrah, Admah and Zeboiim, which the LORD overthrew in His anger, and in His wrath;

(5) בראשית יג

(י) וַיִּשְׂאֵלֹט אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת-כָּל-כַּבְּד הַיַּרְדֵּן כִּי כָלָה מִשְׁקָה לִפְנֵי שַׁחַת ה' אֶת-סְדֹם וְאֶת-עֲמֹרָה כַּגַּדְהָ פְּאָרְץ מִצְרַיִם בְּאֶכָה צָעַר: (יא) וַיִּבְחַר-לוֹ לֹט אֶת כָּל-כַּבְּד הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם וַיִּפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו: (יב) אַבְרָם יָשָׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי הַכְּפֹר וַיֵּאֱהֵל עַד-סְדֹם: (יג) וְאִנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַה' מְאֹד:

10 And Lot lifted up his eyes, and beheld all the plain of the Jordan, that it was well watered everywhere, before the LORD destroyed Sodom and Gomorrah, like the garden of the LORD, like the land of Egypt, as thou goest unto Zoar. 11 So Lot chose him all the plain of the Jordan; and Lot journeyed east; and they separated themselves the one from the other. 12 Abram dwelt in the land of Canaan, and Lot dwelt in the cities of the Plain, and moved his tent as far as Sodom. 13 Now the men of Sodom were wicked and sinners against the LORD exceedingly.

(6) בראשית יד

(ח) וַיֵּצֵא מֶלֶךְ-סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ אַדְמָה וּמֶלֶךְ צִבּוֹיִם וּמֶלֶךְ בְּלַע הוּא-צָעַר וַיַּעֲרְכוּ אֹתָם מִלְחָמָה בְּעַמְקֵי הַשְּׂדִימִים: (ט) אֶת כְּדָרְלַעְמֹר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעֵל מֶלֶךְ גֹּיִם וְאַמְרַפֵּל מֶלֶךְ שִׁנָּר וְאַרְיוֹךְ מֶלֶךְ אֵלְסָר אַרְבַּעַה מְלָכִים אֶת-הַחֲמִשָּׁה: (י) וְעַמְקֵי הַשְּׂדִימִים בְּאֶרֶת בְּאֶרֶת חָמֹר וַיִּנְסוּ מֶלֶךְ-סְדֹם וְעַמְרָה וַיִּפְלֹ-שָׁמָּה וְהַנְּשָׂאִים הָרָה נָסוּ:

8 And there went out the king of Sodom, and the king of Gomorrah, and the king of Admah, and the king of Zeboiim, and the king of Bela--the same is Zoar; and they set the battle in array against them in the vale of Siddim; 9 against Chedorlaomer king of Elam, and Tidal king of Goiim, and Amraphel king of Shinar, and Arioch king of Ellasar; four kings against the five. 10 Now the vale of Siddim was full of slime pits; and the kings of Sodom and Gomorrah fled, and they fell there, and they that remained fled to the mountain.

(7) בראשית טו

(ט) וַיֹּאמֶר אֵלָיו קַח לִי עֵגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאֵיל מְשֻׁלֶּשׁ וְתֹר וְגֹזָל: (י) וַיִּקַּח-לוֹ אֶת-כָּל-אֵלֶּה וַיִּבְחַר אֹתָם בְּתֹר וַיִּתֵּן אִישׁ-בְּתֹרוֹ לַקְּרָאת רַעְהוּ וְאֶת-הַצֶּפֶר לֹא בָתָר: (יא) וַיִּירַד הָעֵיט עַל-הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם אַבְרָם: (יב) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתִרְדְּמָה נָפְלָה עַל-אַבְרָם וְהָנָה אֵימָה חֹשְׁכָה גְדֹלָה נִפְלַת עָלָיו: (יג) וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תְּדַע בִּיגְרוּ וַיְהִי זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוֹם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: (יד) וְגַם אֶת-הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ בֵּן אֲנֹכִי וְאַחֲרָיִכֶן יֵצְאוּ בְרַכָּשׁ גָּדוֹל: (טו) וְאֵתָה תָבוֹא אֶל-אַבְתְּיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקְבֹּר בְּשִׁיבָה טוֹבָה: (טז) וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא-שָׁלֵם עָנְן הָאֵמְרֵי עַד-הֵנָּה: (יז) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וַיַּעֲלֶטָה הָיָה וְהָנָה תִּנּוֹר עֹשֵׂן וְלִפְיֵד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגּוֹזְרִים הָאֵלֶּה: (יח) בַּיּוֹם הַהוּא כָרַת ה' אֶת-אַבְרָם בְּרִית לְאַמֹּר לְזֶרַעְךָ נִתְּנָה אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְהַר מִצְרַיִם עַד-הַנְּהַר הַגָּדֹל נְהַר-פָּרָת:

9 And He said unto him: 'Take Me a heifer of three years old, and a she-goat of three years old, and a ram of three years old, and a turtle-dove, and a young pigeon.' 10 And he took him all these, and divided them in the midst, and laid each half over against the other; but the birds divided he not. 11 And the birds of prey came down upon the carcasses, and Abram drove them away. 12 And it came to pass, that, when the sun was going down, a deep sleep fell upon Abram; and, lo, a dread, even a great darkness, fell upon him. 13 And He said unto Abram: 'Know of a surety that thy seed shall be a stranger in a land that is not theirs, and shall serve them; and they shall afflict them four hundred years; 14 and also that nation, whom they shall serve, will I judge; and afterward shall they come out with great substance. 15 But thou shalt go to thy fathers in peace; thou shalt be buried in a good old age. 16 And in the fourth generation they shall come back hither; for the iniquity of the Amorite is not yet full.' 17 And it came to pass, that, when the sun went down, and there was thick darkness, behold a smoking furnace, and a flaming torch that passed between these pieces. 18 In that day the LORD made a covenant with Abram, saying: 'Unto thy seed have I given this land, from the river of Egypt unto the great river, the river Euphrates;

(8) בראשית טז

(כד) וְהִ' הַמְטִיר עַל-סְדֹם וְעַל-עֲמֹרָה גִפְרִית וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן-הַשָּׁמַיִם: (כה) וַיַּהֲפֹךְ אֶת-הָעָרִים הָאֵל וְאֶת כָּל-הַכְּפֹר וְאֶת כָּל-יֹשְׁבֵי הָעָרִים וְעַמְחָ הָאֲדָמָה: (כו) וַתִּבֶּט אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר-הָיָה נָצִיב מִלָּח: (כז) וַיִּשְׁכֵּם אַבְרָם בְּבִקְרָא אֶל-הַמְקוֹם אֲשֶׁר-עָמַד שָׁם אֶת-כְּפֵי ה': (כח) וַיִּשְׁלַף עַל-כְּפֵי סְדֹם וְעַמְרָה וְעַל-כָּל-כְּפֵי אֶרֶץ הַכְּפֹר וַיֵּרָא וְהָנָה עֲלֶה קִיטָר הָאָרֶץ בְּקִיטָר הַכְּבִישָׁן:

24 Then the LORD caused to rain upon Sodom and upon Gomorrah brimstone and fire from the LORD out of heaven; 25 and He overthrow those cities, and all the Plain, and all the inhabitants of the cities, and that which grew upon the ground. 26 But his wife looked back from behind him, and she became a pillar of salt. 27 And Abraham got up early in the morning to the place where he had stood before the LORD. 28 And he looked out toward Sodom and Gomorrah, and toward all the land of the Plain, and beheld, and, lo, the smoke of the land went up as the smoke of a furnace.